

Opis systemu kontroli wewnętrznej funkcjonującego w Banku

I. Celem systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku,
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
- 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

II. Rola Zarządu Banku, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu

1. Rola Zarządu Banku w ramach systemu kontroli wewnętrznej:

- 1) projektuje, wprowadza oraz zapewnia we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej w ramach dwóch linii obrony, a także współpracuje z trzecią linią obrony realizowaną na mocy Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS z niezależnym Pionem Audytu.
- 2) zapewnia funkcjonowanie jednolitego systemu kontroli wewnętrznej w Banku,
- 3) zapewnia ciągłość działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwą współpracę wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz współpracę z komórką ds. zgodności oraz komórką audytu usytuowaną na mocy odrębnych przepisów w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, a także zapewnia dostęp pracownikom tych jednostek do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych,
- 4) określa kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej,
- 5) określa rodzaje działań podejmowanych w celu usunięcia nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, w tym środki naprawcze i dyscyplinujące,
- 6) zatwierdza kryteria wyodrębniania procesów istotnych i listę procesów istotnych wyodrębnionych przez Bank oraz ich powiązania z celami ogólnymi regularnego przeglądu wszystkich procesów funkcjonujących w Banku pod kątem ich istotności,
- 7) zatwierdza zasady kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej
- 8) ustanawia zasady projektowania, zatwierdzania i wdrażania mechanizmów kontrolnych we wszystkich procesach funkcjonujących w Banku, w tym określa rolę jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za opracowanie projektów mechanizmów kontrolnych, ich zatwierdzenie i wdrożenie oraz za zapewnienie adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku
- 9) ustanawia zasady niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmujące weryfikację bieżącą i testowanie
- 10) zapewnia funkcjonowanie w Banku matrycy funkcji kontroli oraz przypisanie zadań związanych z zapewnianiem jej funkcjonowania;
- 11) ustanawia zasady raportowania o skuteczności kluczowych mechanizmów kontrolnych oraz o wynikach ich testowania
- 12) określa zasady okresowego raportowania o nieprawidłowościach wykrytych przez system kontroli wewnętrznej oraz statusie podjętych działań naprawczych
- 13) odpowiada za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności,
- 14) akceptuje Politykę zgodności w Banku Spółdzielczym, Regulamin funkcjonowania komórki ds. zgodności;

15) zapewnia niezależne usytuowanie komórki ds. zgodności, określa w sposób formalny uprawnienia i obowiązki pracowników komórki ds. zgodności, jak również niezależność oraz odpowiedni status kierownika komórki ds. zgodności

16) raportuje do Rady Nadzorczej, nie rzadziej niż raz w roku, o sposobie wypełnienia swoich zadań w ramach systemu kontroli wewnętrznej;

2. Rola Rady Nadzorczej w ramach systemu kontroli wewnętrznej:

- 1) sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej w Banku;
- 2) zatwierdza kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej;
- 3) zatwierdza zasady kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej;
- 4) zatwierdza propozycje Zarządu Banku w przedmiocie zasadniczej struktury organizacyjnej Banku;
- 5) dokonuje rozwoju, oceny i optymalizacji zasad ładu korporacyjnego;
- 6) dokonuje co najmniej raz w roku oceny stopnia efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku;
- 7) zatwierdza Politykę zgodności w Banku Spółdzielczym, Regulamin funkcjonowania komórki ds. zgodności;
- 8) Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej na podstawie informacji otrzymywanych od Stanowiska ds. zgodności, Audytu Wewnętrznego, Zarządu Banku, Komitet audytu oraz Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS;
- 9) Rada Nadzorcza informuje Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS o wynikach oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w formie uchwały;
- 10) Rada Nadzorcza powołuje spośród swoich członków Komitet Audytu, który działa zgodnie z odrębnymi przepisami.

3. Podstawową rolą Komitetu Audytu w zakresie systemu kontroli wewnętrznej jest:

- 1) bieżące monitorowanie systemu kontroli wewnętrznej na zlecenie Rady Nadzorczej oraz
- 2) opiniowanie systemu kontroli wewnętrznej na potrzeby dokonywania przez RN corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej na podstawie:
 - informacji dotyczących nieprawidłowości znaczących i krytycznych zidentyfikowanych w ramach monitorowania oraz dotyczących realizacji środków naprawczych i dyscyplinujących w tym zakresie,
 - kwartalnych raportów obejmujących identyfikację, ocenę kontroli i monitorowania wielkości i profilu ryzyka braku zgodności,
 - raportów z działalności komórki ds. zgodności,
 - oceny adekwatności i skuteczności trzeciej linii obrony dokonanej przez Radę Nadzorczą SSOZ BPS.

III. Struktura systemu kontroli wewnętrznej

1. Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej, zorganizowany jest na trzech niezależnych i wzajemnie uzupełniających się poziomach (liniach obrony):

- 1) pierwsza linia obrony – zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, na podstawie między innymi ustanowionych limitów, zgodności działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku oraz przyjętymi w

Banku standardami rynkowymi. Na tym poziomie komórki/jednostki organizacyjne w ramach funkcji kontroli odpowiadają za identyfikację ryzyka, zaprojektowanie i wdrożenie mechanizmów kontrolnych oraz za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca lub testowanie) przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii.

2) druga linia obrony – zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach/komórkach organizacyjnych (niezależnie od zarządzania ryzykiem na I linii) poprzez identyfikację, ocenę, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie ryzyka, a także monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii oraz w stosunku do I linii obrony w ramach monitorowania pionowego. Drugą linię obrony stanowią w Banku komórki organizacyjne w, mające za zadanie zapewnienie stosowania mechanizmów kontrolnych oraz dokonywanie niezależnego monitorowania ich przestrzegania. Komórki drugiej linii obrony, poza komórkami wskazanymi w przepisach prawa, wybierane są z zachowaniem zasady niezależności oraz zgodnie z kryteriami przypisania do odpowiedniej linii;

3) trzecia linia obrony – audyt wewnętrzny, mający za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej, który jest realizowany przez niezależną komórkę audytu wewnętrznego umiejscowioną na mocy zapisów Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

2. System Kontroli wewnętrznej w Banku obejmuje:

1) funkcję kontroli mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku, w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, która obejmuje wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji;

2) komórkę do spraw zgodności – mającą za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działania Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami praw, przepisami wewnętrznymi Banku, standardami rynkowymi oraz przedstawienia raportów w tym zakresie;

3) niezależną komórkę audytu wewnętrznego realizowaną przez Spółdzielnię, mającą za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej w Banku.

IV. Funkcja kontroli

1. Funkcja kontroli jest elementem systemu kontroli wewnętrznej, na który składają się mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie.

2. Funkcja kontroli ma podstawowe znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa Banku, uzyskiwania wymaganej jakości i poprawności wykonywanych czynności, zapobieganiu i eliminacji nieprawidłowości oraz minimalizowania ryzyka.

3. Wszyscy pracownicy zaangażowani są w realizację funkcji kontroli w Banku, przy założeniu, że podział obowiązków i odpowiedzialności nie generuje konfliktu interesów, nadużyć i nie stwarza możliwości powielania błędnie realizowanych działań, dokonywania manipulacji lub zatajania niewygodnych informacji.

4. Nadzorujący jednostką organizacyjną w Banku odpowiedzialny jest za wdrożenie i utrzymywanie skutecznej funkcji kontroli w kierowanym przez siebie obszarze działalności.

5. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór oraz dokonuje rocznej oceny funkcji kontroli.

V. Umieszczenie, zakres zdań, niezależność stanowiska/komórki ds. zgodności oraz Audytu wewnętrznego

1. Bank utworzył w swojej strukturze komórkę ds. zgodności, która jest stanowiskiem jednoosobowym.
2. Działanie stanowiska ds. zgodności obejmuje zadania drugiej linii obrony przed ryzykiem, polegające na zapewnieniu zgodności w działaniu całego Banku.
3. Trzeci poziom systemu kontroli wewnętrznej (audyt wewnętrzny), na mocy zapisów Ustawy o bankach spółdzielczych oraz Umowy SSOZ BPS jest wyłączony ze struktur BS i jest realizowany wyłącznie przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia.
4. Szczegółowe zadania Stanowiska ds. zgodności obejmują:
 - 1) opiniowanie i ocenę ryzyka zgodnie z obszarem określonym w Polityce zgodności, dotyczących:
 - a) nowych produktów, modyfikacji istniejących produktów (w szczególności w zakresie zapewnienia zgodności z regulacjami wewnętrznymi Banku), strategii wynagradzania pracowników z tytułu wykonywania zadań w zakresie produktów i usług będących w ofercie Banku,
 - b) opiniowania wzorców umownych,
 - c) opiniowania projektów materiałów reklamowych/całości przekazu marketingowego i informacyjnego kierowanego do klientów Banku;
 - 2) promowanie etycznych postaw w relacjach biznesowych z klientami Banku oraz współpracy wewnętrznej;
 - 3) informowania jednostek i komórek organizacyjnych Banku o zmianach w przepisach prawa;
 - 4) opracowanie i wdrożenie zasad identyfikowania i zarządzania konfliktami interesów;
 - 5) monitorowanie procedur zgłaszania naruszeń;
 - 6) raportowanie do Zarządu Banku i Rady Nadzorczej;
 - 7) szkolenie pracowników Banku w zakresie ryzyka braku zgodności;
 - 8) pełnienie funkcji doradczej w zakresie ryzyka braku zgodności,
 - 9) ocenę polityki wynagrodzeń pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku,
 - 10) uzyskanie opinii radcy prawnego współpracującego z Bankiem Spółdzielczym w Karczewie projektów regulacji wewnętrznych mających wpływ na poziom ryzyka w Banku, pod kątem zgodności z przepisami prawa, Statutem Banku, z zawartymi umowami oraz pod kątem występowania klauzul abuzywnych, w odniesieniu do regulacji, co do których nie udostępniono wzorca bądź nie ma żadnych wytycznych.
5. Komórka ds. zgodności zarządza ryzykiem braku zgodności w Banku poprzez:
 - 1) identyfikację i ocenę prawidłowości identyfikacji ryzyka braku zgodności, dokonaną przez merytoryczne komórki w procesach i przepisach wewnętrznych;
 - 2) ocenę zgodności regulacji z przepisami wewnętrznymi i przyjętymi przez Bank standardami postępowania;

- 3) ocenę ryzyka braku zgodności i jego ewidencjonowanie w formie mapy ryzyka;
 - 4) monitorowanie i kontrolowanie ryzyka braku zgodności, raportowanie do Zarządu i Rady Nadzorczej z obszaru ryzyka braku zgodności;
 - 5) przeprowadzanie testowania w ramach drugiej linii obrony przestrzegania mechanizmów kontrolnych zapewniających realizację celów systemu kontroli wewnętrznej w tym zapewniania zgodności.
6. Zarząd Banku jest odpowiedzialny za zapewnienie środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji pracownika Stanowiska ds. zgodności.
7. Obsada oraz odwołanie pracownika ze Stanowiska ds. zgodności odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej po uprzednim jego wysłuchaniu a w przypadku zmiany obsady Bank niezwłocznie informuje o tym fakcie Komisję Nadzoru Bankowego, wraz ze wskazaniem przyczyny zmiany.
8. Wysokość wynagrodzenia pracownika na stanowisku ds. zgodności zatwierdzana jest przez Radę Nadzorczą Banku oraz zapewnia niezależność i obiektywizm przy wypełnianiu wyznaczonych zadań.

VI. Zasady corocznej oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej, dokonywanej przez Radę Nadzorczą

1. Coroczna ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w banku obejmują ocenę funkcji kontroli, zapewnienia zgodności oraz niezależną ocenę dokonaną przez audyt wewnętrzny realizowany na mocy zapisów Umowy Systemu Zrzeszenia BPS
2. Przedmiotowa ocena dokonywana jest w oparciu o ustanawiane przez Zarząd, przyjęte przez Radę Nadzorczą kryteria oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej m.in. na podstawie:
 - 1) Informacji Zarządu Banku o realizacji zadań w ramach systemu kontroli wewnętrznej
 - 2) Ustaleń dokonanych przez biegłego rewidenta
 - 3) Wyników audytu zrealizowanych przez Spółdzielnie Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS
 - 4) Raportów przedstawianych przez komórkę ds. zgodności
 - 5) Wyników oceny rocznej Badania i Oceny Nadzorczej (BION) oraz inspekcji dokonywanej przez KNF
 - 6) Stopnia realizacji celów strategicznych Banku,
 - 7) Osiągnięcia zakładanych założeń finansowych na dany rok, w tym wskaźników określonych w Umowie Systemu Ochrony
 - 8) raportów z przeprowadzenia niezależnego monitorowania i testowania w ramach funkcji kontroli
 - 9) istotnych z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, ocen i opinii dokonywanych przez podmioty spoza Banku.
3. Przyjęte przez organy banku kryteria to:
 - 1) Osiągnięcie wskaźników określonych w Umowie SOZ
 - 2) Ocena SKW w Systemie Ochrony (aktualna)
 - 3) Wynik oceny punktowej
 - 4) Wynik ostatniego badania audytowego
 - 5) Ocena Nadzorcza BION (aktualna)

- 6) Wyniki kontroli/ przeglądów/ monitorowania realizowanych przez komórki wewnętrzne
- 7) Realizacja zaleceń poaudytowych oraz zaleceń wynikających z ocen zewnętrznych, testowania pionowego i poziomego oraz zaleceń sformułowanych w wyniku inspekcji KNF
- 8) Realizacja celów strategicznych
- 9) Realizacja planu finansowego
- 10) Straty operacyjne
- 11) Limity wewnętrzne
- 12) Skargi Klientów do KNF
- 13) Skargi Klientów do banku
- 14) Materializacja ryzyka reputacji.

4. Do wszystkich kryteriów przyporządkowano określone miary, indywidualnie dobrane dla Banku, których określony poziom informuje o spełnieniu danego kryterium. Ocena dokonywana jest według skali stopnia realizacji, przyporządkowując określony wynik: 1 dla 100%-75%, 2 dla 75-50%, 3 dla 50-30%, 4 dla 30-0%. Suma wyników daje ogólną ocenę w czterostopniowej skali tj. satysfakcjonującą, wymagającą poprawy, wymagającą istotnej poprawy lub nieakceptowalną. Ocena zawiera opis systemu kontroli z podziałem na: ocenę ogólną, adekwatność i skuteczność.

5. Ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej dokonywana jest corocznie przez Radę Nadzorczą Banku.

6. Z uwagi na fakt, że Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony oraz uwzględnia zapisy Ustawy o bankach spółdzielczych, III linia obrony (tj. audyt wewnętrzny) realizowana jest przez Spółdzielnię. W związku z tym ocena adekwatności i skuteczności III linii obrony dokonywana jest przez Radę Nadzorczą Spółdzielni.